

Bakucz József 1929–1990

Gyászír az USA-ból

Munka közben jön meg a halálvágy — írta első kötetében, a *Holdfogyatkozásban*, és volt erre alkalma; Bakucz József, a költő, műfordító, szerkesztő, a műszaki rajzoló, klímakondicionáló mérnök, fotográfus, a posztmodern ezoterikus szövegek készítője, il miglior fabro, a Jó Isten a tudója, dolgozott eleget.

Most szombaton halt meg, egy bostoni kórházban, ahol súlyos agyvérzése után már vagy egy hete kómában feküdt. Élete utolsó tapasztalata felesége, Kemenczky Judit, és nevelt fia, Dávid, szerető gondoskodása volt, majd keresztre feszített agysejtjeinek, atomjainak végső agóniája.

Iskoláit a budai cisztercita gimnáziumban végezte — neki már hosszú nadrágja volt, amikor én még az iskolai egyenruha rövidjében feszengtem. Az egyetemről — francia—magyar — őt is eltanácsolták. Nemes Nagy Ágneséknál lakott egy darabig, alkalmi munkából élt, meg műfordításokból, ami szintén alkalmi munka. Jammes-fordításainak formatökéletességével tűnt fel. Nyugatra költözése után a SZER külső munkatársa lett: Eliot- és Dylan Thomas-fordításaival sok mindenkít megelőzött magyar nyelven. Néhány évig együtt szerkesztettük a Magyar Diák című folyóiratot, ő volt a főszerkesztő. Párizsi korszakában, s ez egy jelentős korszaka volt, bekapcsolódott a Magyar Műhely munkájába, és ez felszabadítóan hatott költészetére. Első kötete is itt jelent meg, 1968-ban — Határ Győző fogadta kitörő örömmel. Következő könyve, a *Kövesedő ég* (1973) szintén Magyar Műhely-kiadás. Ezután csak folyóiratokban, évkönyvekben közzölt, verset, értekező prózát is. Folyóiratot is alapított, szerkesztette a meglehetősen ritka megjele-

nésben is jelentős Arkánumot. Jovánovics György, Konrád, Jeney, Sándor András, Eörsi, Mezei Árpád, sokan, amikor a hazai fórumok zárva voltak előttük, vagy csak vonakodva hoztak tőlük valamit, itt jelentek meg.

Bakucz ezoterikus érdeklődésű és műveltségű költő volt. A legközelebb megnyilatkozásaiiban is számtalan bonyolult szál összefonódása érezhető anélkül, hogy ez a vers spontaneitásából levonna.

És európai költő is volt — végső fokon persze ugyancsak magyar —, ami meglehetősen meglehetősen, mert ha valaki közöttünk, ő ugyancsak amerikai tempójú életet élt: intenzíven dolgozott és minőségi munkakörben. Szerette a gyors autót, az érzékeny lencsés fényképezőgépeket; korábban szeretett vadászni, halászni; kitűnő szakács is volt. Életét senkivel, még magával sem törődő egzisztenciális szigorral vezette. A barátság fogalmát antik virtussal értelmezte és gyakorolta. Büszke volt és igényes, s ez többnyire krízishez is vezetett élete minden területén.

Ironiát csak súroló humorérzékét furcsa módon kizárólag akkor alkalmazta műveiben, ha azt egy kicsit önéletrajzinak érezte. Dandy is volt és az is maradt, bár élete utolsó hónapjaiban feleségétől kapott nadrágját hordta csak, melyet maga foltozott annak egy öreg szoknyájából szabadalt anyaggal. Ki volt merülve, és mint mondta: munka közben jön meg a halálvágy / kimostál mint a rongyot / agyam kilugoztam... / szívem eszeveszetten tiltakozik hajszád ellen, meg hogy: keresztre feszített atomjaimon könnyörülj. Remélem művét, mely egyetlen kylie, hallja, biztos meghallja az Úr.

Baránszky László
New York